

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkiem tygodniowym i Dziennikiem urzędowym codziennym, tudzież Rozmaitościami co Srody, kosztuje w prenumeracie: Bez pocztą: kwartalnie 3 złr. 45 kr., miesięcznie 1 złr. 20 kr. Z pocztą: kwartalnie 4 złr. 30 kr., miesięcznie 1 złr. 35 kr. Inscrycja od wiersza w półkolumnie (drukem garmont) po raz pierwszy 4 kr., następnie po 2 kr. m. k.

Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGŁĄD.

Monarchya Austryacka. — Hiszpania. — Anglia. — Francya. — Belgia. — Włochy. — Niemce. — Szwecya. — Rosya. — Księstwa Naddunajskie. — Grecya. — Azya. — Doniesienia z ostatniej pocztą. — Wiadomości handlowe. — Kronika.

Monarchya Austryacka.

Rzecz urzędowa.

Lwów, 27. sierpnia. Dnia 25. sierpnia 1857 wyszła i rozesłana została z c. k. galicyjskiej drukarni rządowej we Lwowie część III. oddziału II. z r. 1857 Dziennika rządowego dla okręgu administracyjnego c. k. namiestnictwa we Lwowie.

Część ta zawiera:

- Nr. 101. Traktat menniczny z dnia 24. stycznia 1857, ze strony Jego c. k. apostolskiej Mości ratyfikowany na dniu 30. kwietnia 1857, w ratyfikacyach wymieniany w Więdnii d. 3. i 25. maja 1857.
- Nr. 102. Rozporządzenie nadkomendy wojskowej z dnia 5. maja 1857, mocą którego obwieszcza się zarządzone najwyższą uchwałą z dnia 24. kwietnia 1857, postanowienia o zastosowaniu nowej ustawy małżeńskiej dla katolików w cesarstwie austriackim z d. 8. października 1856, nr. 185 Dziennika praw państwa co do c. k. armii.
- Nr. 103. Rozporządzenie ministerstwa skarbu z dnia 30. maja 1857, obowiązujące we wszystkich krajach koronnych z wyjątkiem Lombardo-weneckiego królestwa, mocą którego dla wypuszczania efektów prywatnych na loteryę, urządzoną podług ciągnięcia c. k. loteryi liczbowej, zaprowadzają się specjalne drukowane losy.
- Nr. 104. Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości z dnia 31go maja 1857, obowiązujące we wszystkich krajach koronnych z wyjątkiem Pogranicza wojskowego, mocą którego ogłasza się, że §. 322 ustawy karnej z d. 27. maja 1852, przestaje być obowiązującym.
- Nr. 105. Rozporządzenie ministerstwa handlu z dnia 2. czerwca 1857, obowiązujące w krajach koronnych Węgrzech, Galicyi i Krakowie, z rozporządzeniem dodatkowym do wydanych postanowień ministerstwa handlu z dnia 3. listopada 1852 (nr. 220 Dziennika praw państwa) względem handlowych agentów.
- Nr. 106. Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości z dnia 3go czerwca 1857, obowiązujące w królestwie Węgierskiem, Kroatyi i Slawonii, w województwie Serbskiem i banacie Temeskim, o wydawaniu świadectw intabulacyjnych, względem dóbr ziemskich, w przedmiocie których nowe protokoły tabularne już są ogłoszone.
- Nr. 107. Okólnik nadkomendy wojskowej z dnia 28. lutego 1857, zawierający obwieszczenie względem ukonstytuowania wojskowego duchownego sądu małżeńskiego i organów duchowieństwa wojskowego, którym apostolski wikaryat połowy udziela upoważnienie do kościelnej dyspenzy od zapowiedzi.
- Nr. 108. Cykularz nadkomendy wojskowej z dnia 30. maja 1857, z obwieszczeniem konsygnacji owych księży wojskowych, którym obok superyorów połowych udziela się upoważnienie do dyspenzacji kościelnej od zapowiedzi.
- Nr. 109. Rozporządzenie ministerstwa skarbu z dnia 5go czerwca 1857, obowiązujące w Kroatyi, Slawonii i Pograniczu Kroaty-slawońskiem, mocą którego znosi się mieszany komisaryat górniczy w Radoboju, a ustanawia się tymczasowo właściwy ekspozowany komisarz górniczy w Zagrabi, podlegający starostwu górniczemu w Lublanie.
- Nr. 110. Rozporządzenie ministerstwa skarbu i spraw wewnętrznych z dnia 6. czerwca 1857, obowiązujące we wszystkich krajach powszechnego związku celnego o postępowaniu celnem z cygarami jodowemi.
- Nr. 111. Rozporządzenie cesarskie z dnia 7. czerwca 1857, względem umorzenia długu Węgierskiego funduszu indemnizacyjnego.
- Nr. 112. Rozporządzenie cesarskie z dnia 7. czerwca 1857, względem umorzenia długu Kroaty-slawońskiego funduszu indemnizacyjnego.
- Nr. 113. Rozporządzenie cesarskie z dnia 7. czerwca 1857, względem umorzenia długu Serbsko-banackiego funduszu indemnizacyjnego.

Nr. 114. Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości z dnia 8go czerwca 1857, obowiązujące w całym obrębie państwa, z wyjątkiem Pogranicza wojskowego, względem postępowania z pisarzami pokątnemi.

Nr. 115. Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości z dnia 5go czerwca 1857, obowiązujące we wszystkich krajach koronnych, wyjąwszy te, dla których już wydano ustawę konkursową z dnia 18. lipca 1853 (Dziennik praw państwa nr. 132 §. 32), tudzież Pogranicze wojskowe, dotyczące obwieszczenia edyktów względem konkursu wierzycieli.

Nr. 116. Rozporządzenie ministerstwa skarbu z dnia 14. czerwca 1857, obowiązujące w całym państwie, mocą którego poczynając od 1. lipca 1857, aż do chwili zaprowadzenia nowych monet waluty austriackiej, dozwolone zostaje, we wszelkich wypłatach do c. k. kas i urzędów poborowych używać wyszczególnionych w załączonej taryfie monet srebrnych państw Niemiecko-austriackiego związku mennicznego, wedle wartości oznaczonej w monecie konwencyjnej.

Nr. 117. Rozporządzenie ministerstwa handlu i finansów z dnia 17. czerwca 1857, obowiązujące we wszystkich krajach koronnych powszechnym związkiem celnym objętych, dotyczące postępowania celnego z wózkami dla dzieci.

Nr. 118. Rozporządzenie najwyższej władzy policyjnej z dnia 17go czerwca 1857, obowiązujące w obrębie państwa, wyjąwszy Pogranicze wojskowe, mocą którego, w porozumieniu z ministerstwami spraw wewnętrznych i sprawiedliwości, rozciąga się prawomocność rozporządzenia cesarskiego z dnia 11. maja 1854, nr. 120 Dziennika praw państwa, w miarę §. 9 procedury karnej, na dyrekcję policyi w Preszburgu, w królestwie Węgierskiem.

Nr. 119. Rozporządzenie ministerstwa skarbu z dnia 23. czerwca 1857, obowiązujące we wszystkich krajach koronnych, względem obowiązku meldowania bezpłatnych akwizycyi, zawistych od czyjejś śmierci, zaszłej po wprowadzeniu ustaw z dnia 9. lutego i dnia 2. sierpnia 1850.

Sprawy krajowe.

(Gimnazjum rzeszowskie. — Podróż Jego Mości Cesarza. — Zastępstwo w służbie wojskowej. — Zgromadzenie katolickie w Salcburgu. — Handel drzewem. — Przepisy dla straży finansowej.)

Kraków, 24. sierpnia. Dziennik *Krakauer Ztg.* donosi: C. k. ministerium nauk i wyznań zezwoliło tymczasowo na dalsze istnienie c. k. gimnazjum w Rzeszowie o 6 klasach.

Wiedeń, 24. sierpnia. Jego c. k. apostolska Mość odjechał ztąd wczoraj po południu do Węgier.

Jego Excelencya, minister spraw wewnętrznych, otrzymał następującą depeczę telegraficzną c. k. generał-gubernatora Węgier:

„**Preszburg, 23. sierpnia** wieczór. Jego c. k. apostolska Mość przybył tu o godzinie 7½ wieczór. Ugraniczy kraju pod Neudorf przyjmowali Najjaśniejszego Pana Jego Cesarzew. Mość najdosłójniejszy Arcyksiążę generał-gubernator, wiceprezydent hrabia Attems z szefami władz i liczne grono mieszkańców z okolicy, a w ozdobionym dworcu kolei w Preszburgu Jego Cesarzew. Mość najdosłójniejszy Arcyksiążę Ernst, Jego Eminencya kardynał książe prymas Scitovsky, generałicya, dygnitarze dworu, duchowieństwo i szlachta, a wkońcu burmistrz miasta, poczem wszyscy obecni towarzyszyli Jego ces. Mości świetnym rzędem dokoła oświetlonego wspaniale miasta do pałacu Prymasa.

Podczas tego uroczystego wjazdu witała licznie zgromadzona ludność Najjaśniejszego Pana okrzykami serdecznej radości.“

Wiedeń, 24. sierpnia. Najwyższym postanowieniem z d. 10. lipca b. r. raczył Jego c. k. apostolska Mość w związku z §. 66. głównej ustawy wojskowego Pogranicza z 7. maja 1850 rozporządzić najtłaskawiej, aby istniejące przepisy co do zastępstwa w służbie wojskowej za opłatą taksy zastosowane były także i do mieszkańców Pogranicza wojskowego. Uzyskane z taksy uwalniających sumy mają być użyte do zaciągu zastępców po za szeregi wojsk granicznych.

— Na wiadomość, że walne zgromadzenie austriackich i niemieckich towarzystw katolickich ma za pozwoleniem rządu odbyć się w tym roku w Kolonii, zapytał przełożony salcburskiego stowarzyszenia św. Ruperta dyrekcję towarzystw katolickich w Linzu czy rozpisane już na ten rok walne zgromadzenie w Salcburgu zo-

stało następnie odwołaniem? Na to nadeszła pod d. 16. b. m. następująca odpowiedź: „Dyrekcya niemieckich i austriackich towarzystw katolickich nie może odstąpić od swego pierwotnego postanowienia, którem w tym roku wybrało miasto Salcburg na siedzibę 9go walnego zgromadzenia towarzystwa katolickiego“. Wymieniając powody tej uchwały. przytacza dyrekcyę na czele „za aż do chwili obecnej (tj. do 16. sierpnia) nie nadeszło jeszcze kr. pruskie przyzwolenie, aby tegoroczne walne zgromadzenie mogło odbyć się w Kolonii.“

— Podczas ostatniej wojny krymskiej dostawiono z państw austriackich — jak wiadomo — znaczną ilość drzewa na widownię boju. Zwróciło to uwagę Anglików na austriacki materiał budowniczy, a temi czasy dochodzą właścicieli lasów w południowych Czechach znaczne zamówienia kłoców dębowych i jodłowych pod budowę okrętów w Anglii. Zrabane kłocę dostają się szwarcenberskim kanałem do Elby a stamtąd do Hamburga.

— C. k. straż finansowa u granicy celnej otrzymała temi czasy zlecenie wyświadczać urzędnikom celnym i podatkowym, a mianowicie nadinspektorom i nadkontrolorom związku celnego, takie same we wszystkim zaszczyty, do jakich obowiązana jest dla swoich bezpośrednich przełożonych. Podobnież winna związkowych strażników pogranicznych pozdrawiać przyzwoicie przy każdej sposobności, a to jako równych sobie co do stopnia oficyalistów strażniczych.

Hiszpania.

(Doniesienia z Melili. — Depesza z 19. sierpnia.)

Madryt, 16. sierpnia. Dziennikowi *Espana* piszą z Melili: „W nocy z 3. na 4. b. m. zawinął tu paropływ „Alerta“ z 135 żołnierzami, których przysłano dla zmienienia załogi tutejszej. Nazajutrz odpłynął ten statek do Chafarinas. — Dnia tego obozowało w obliczu twierdzy, w odległości jednej mili w południowo-wschodnim kierunku, 6- do 700 (a jak inni mówią 2000) Maurów. Dnia 5. b. m. zbliżyli się na odległość strzału do miasta i rozbili obóz w południowo-zachodniej stronie. Wieczorem tego dnia przybyło wielu tych Maurów do twierdzy i mówili, że należą do Charifa Muley-Ab-Selanse Chumagi, znakomitego meza, którego tytułują księciem, a który przedsiębrał podróż dla rozrywki i teraz powraca do domu w królestwie Fez. Dnia 6. przybył ten książę, utykając na jedną nogę, pod same miasto, a nie chciał wejść za mury. Na tę wiadomość udał się do niego gubernator z kilku oficerami, ofiarował mu owoce i kwiaty i kazał dwóm batalionom wykonywać rozmaite ewolucye i manewry. Charif jestto młodzian brunatnej cery i zajmujących rysów; w obejściu ułkady, mówi mało ale pięknie, jeździ doskonale, ale zazwyczaj każe się nosić w przepysznej lektyce. W mieście kazał nakupić rozmaitego sukna, by 10 dworzan swoich przebrać na sposób europejski, prócz tego kazał sobie oprawić portret Sułtana Abdul-Medzyda. Jego muzyka, tancerze i chóry towarzyszyli mu wszędzie. W twierdzy przyjmowano go uprzejmie; komendant kazał zatknąć białą banderę, ale nie robił mu żadnych honorów, gdyż niewiedział nic o jego dostojności. Przytem wszystkim użyto także wojskowych środków ostrożności. Wielu ludzi z jego świty przybyło do miasta, między tymi jakiś Prusak, który upraszał o opiekę rządu hiszpańskiego. Gubernator Morillo wziął go pod swoją ochronę i wydał mu paszport.“

— Depesza telegraficzna z 19. donosi: „Zapewniają, że ukonsolidowany dług, który w roku 1855 zagwarantowano państwu użyczone zaliczki, został uznany ważnym.“

Anglia.

(Powrót Królowy. — Posiedzenie w Izbach z 20. i 21. sierpnia.)

Londyn, 21. sierpnia. Królowa opuściła Cherbourg przedwczoraj zrana o pół do 10tej i popłynęła na wyspę Alderney, gdzie zabawiła do pół do 2giej po południu. Wieczorem przed godziną 7. przybył yacht królewski do zatoki w Osborne. Eskadra, która towarzyszyła yachtowi królewskiemu w tej wycieczce, składała się z okrętów „Curaçao“, „Osborne“, „Banshee“ i „Fairy“.

— Na dzisiejszem posiedzeniu *Izby niższej*, pytał p. Williams, czy to prawda, że rząd francuski zaządał wydania pewnych wychodźców politycznych i czy rząd angielski uczyni zadość temu żądaniu? *Lord Palmerston* odpowiedział: Przedewszystkiem muszę powiedzieć, że nieprzedłożono nam podobnego żądania. Co zaś do drugiego punktu, muszę usprawiedliwić się tak samo, jak pewna parafia, że niemogła dlatego dzwonić Karolowi II., bo nie miała dzwonów. Rząd nie jest prawnie upowazniony uczynić zadość takiemu żądaniu, jeśliby w istocie wniesione zostało.

— Na posiedzeniu *Izby wyższej* na d. 20. b. m. pytał *Earl of Shaftesbury*, czy w sprawie handlu opium, zarzucanego wschodnio-indyjskiej kompanii nie zapadła jeszcze żadna uchwała sądowych urzędników korony. Oświadcza na to *lord kanclerz*, że właśnie w ciągu bieżącego miesiąca przedłożono rządowi sprawozdanie prawników, którzy tak fabrykacyi jakoteż samej sprzedaży opium nie mają zgoda nic do zarzucenia. Co do drugiego punktu, czy wywóz opium do Chin nie narusza dawniejszych traktatów, tedy i temu zaprzeczyli sędziowie. Zalecając tylko, aby dla uniknięcia wszelkich sporów zmieniono dzisiejszy tryb i sposób wywozu. Przewłokę w powzięciu stanowczej uchwały uniewinnia *lord kanclerz* licznymi trudnościami, mianowicie że potrzeba było naprzód zgłębić dokładnie cały tok rzeczy, a powtóre należało także posłuchać w tym względzie wyjaśnienia samej kompanii. Potem zapowiada *lord Redesdale*, że po przyjęciu bilu o rozwodach w *Izbie niższej* wniesie jego od-

roczenie na trzy miesiące, bo niepodobna przypuścić, aby w przeciągu kilku dni chylącej się już ku końcowi sesyi i przy tak szczupłym gronie członków można tak dostatecznie zgłębić przedmiot, jak na to zasługuje jego niezaprzeczona ważność i jak tego wymagają wniesione w *Izbie niższej* zmiany i poprawki. *Lord Campbell* mniema, że wielce potrzebaby ubolewać, gdyby tyle trudu i pracy, poświęconej temu przedmiotowi w ciągu bieżącej sesyi, nie miało odnieść pożądanego skutku. Spodziewa się zatem, że sesya zostanie przydłużoną. *Lord Wyndorf* robi uwagę, że obowiązki urzędowe powołują biskupów na swoje stolice, a dla tej jedynej przyczyny nie podobna już przydłużać tegorocznych obrad. Nakoniec odzywa się jeszcze *lord Montagu* wynurzając nadzieję, że Anglia nie zechce dla równouprawnienia Irlandyi z Anglią wnosić podobnego bilu dla Irlandyi, bo przy sześciu pod tym względem stosunkach tamecznych nie przyniosłaby nowa ustawa najmniejszych korzyści i posłużyłaby tylko do największego wzburzenia umysłów i sporów religijnych.

W *Izbie niższej* wytoczył się znowu bil o rozwodach. W kilku punktach wniósł jenerałny gubernator niektóre zmiany co do reformy. Inne od różnych członków wnoszone poprawki nie otrzymały potwierdzenia Izby. Na dzień następny uchwalono nakoniec trzeci odczyt bilu.

Francya.

(Wiadomości bieżące. — Ministerjum w Turcji. — Lafragua. — Rząd francuzki. — Kanał Suez. — Książę Moskwy. — Eskadra rosyjska. — Transport wojsk angielskich. — Proces w Oranie.)

Paryż, 21. sierpnia. Podług doniesień z Konstantynopola nie było jeszcze do 18. sierpnia ukonstytuowane nowe ministerjum tureckie; ale co chwila oczekują tu wiadomości o mianowaniu nowego wezyra.

— *Pau Lafragua* myśli na prawdę odjeżdżać; rząd francuzki stara się go zatrzymać.

— Dziennik *Patrie* zawiera pod tytułem: „L'empire n'est pas un pouvoir absolu“ artykuł, w którym stara się dowieść, że teraźniejszy rząd francuzki nie jest absolutny. Podług tego dziennika jest przeznaczeniem cesarstwa ustalić we Francyi rząd reprezentacyjny, a w teraźniejszej konstytucyi jest wszystko tak uorganizowane, że naród może swobodnie wyrażać swoje życzenia i czuwać nad sprawami swojemi, nieulegając wpływowi żadnego stronnictwa.

— Pod dniem 12. b. m. wydał *pan Lesseps* pismo do wszystkich rad jeneralnych i izb handlowych we Francyi, wzywając je, by objawiły wyraźnie życzenia swoje na korzyść jego przedsiębiorstwa. Dziennik *Constitutionnel* poparł w ostatnim numerze swoim żądanie *pana Lesseps*, i zdaje się, że rady jeneralne, których sesya rozpoczyna się w pierwszych dniach miesiąca września, oświadcza się w istocie za tym planem.

— Z rozkazu Cesarza przybierze *Michał Ney*, książę Elchingen, porucznik strzelców afrykańskich, tytuł: Książę de la Moskwa.

— W Tulonie oczekują z każdym dniem eskadry rosyjskiej, złożonej z 3 korwet, pod dowództwem kapitana *Lichaczewa*.

— Podług listów z Londynu otrzymano tam wiadomość z Alexandryi, że transportowanie wojsk angielskich między morzem Suez do Indyi, zostało stanowczo dozwolone. Wojska wsiedą w Alexandryi na kolej żelazną, a z Suez odpiąną okrętami do Kalkuty. Podług ugody zawartej z kompanią wschodnio-indyjską muszą okręta najdalej z końcem sierpnia przybyć na czerwone morze. To pozwolenie wicekróla Egiptu jest doczesne tylko i nie zobowiązuje go wcale na przyszłość.

— Od kilku już dni toczy się przed sądem asysów w Oranie proces o potrójne morderstwo, popełnione na Adze Ben-Abdalli, jego tłumacz i niejakim *panu La Valette*, w którąto sprawę wchodzi 19 obżałowanych. Proces ten jest o tyle ważny, że rzuca światło na nadużycia dyktatury wojskowej, jakie wydzierają się w Algierze od roku 1830. Mówią, że dla dopełnienia sprawiedliwości, będzie musiał rząd usunąć kilku znakomych urzędników.

Belgia.

(Jego Mość Król do Włoch. — Robotnicy.)

Bruxela, 21. sierpnia. Jego Mość Król zamyśla, jak słychać, odwiedzić swoją niedawno zaślubioną córkę w królestwie Lombardo-weneckiem.

Większa część robotników w król. fabryce dywanów w Tournay zawiesiła 13. b. m. robotę, żądając podwyższenia płacy. Sąd wdał się w tę sprawę i uwięził głównych podżegaczy.

Włochy.

(Miss White. — Sprawa spiskowych z czerwca. — Więźnie w la Spezzia. — Ułaskawienia.)

Turyń, 15. sierpnia. Wiadomość, jakoby *Miss White* została puszczona na wolność i odjechała już do Anglii, jest całkiem bezzasadna. Izba oskarżenia nie rozstrzygnęła jeszcze jej losu, i dotąd znajduje się w więzieniu. — Paropływ „Cagliari“ nie został jeszcze uwolniony; sprawa ta rozstrzygnie się dopiero wtedy, gdy trybunał kryminalny w Genuy wyda swój wyrok. Podług doniesień z Genuy z 14. sierpnia nie skończyło się jeszcze śledztwo w sprawie wypadków z 29. czerwca; i niedawno uwięziono znowu kilka osób zawikłanych w tej sprawie. Na dniu 13. b. m. stracono w Genuy w istocie dwóch więźniów galarowych, którzy dopuścili się zamachu na życie oficera. Mniemany spisek, jaki miano odkryć pomiędzy

wieżniami w La Spezzia, gdzie pokutują najwięksi zbrodniarze tylko, został zaprzeczony. W Geny obrano nowego syndyka margrabiego Pallavicini; dawniejszy burmistrz Morro nie chciał zatrzymać tej posady.

Rzym, 13. sierpnia. Wczoraj wypuszczono znowu z Pogliano kilku więźniów politycznych, ułaskawionych dekretem Ojca św. Jak słyhać, przyczyniali się oni do niszczenia sprzętów, wywiekanych podczas rewolucyi z kościołów, a osobiwie konfesyonałów.

Niemce.

(Uchylenie się od służby wojskowej karane. — Szyunki i tańce młodzieży zakazane. — Zmowy czeladzi.)

Poznań, 15. sierpnia. Paragraf 110 pruskiego kodexu karnego zagraża karą pieniężną od 50 do 1000 talarów każdemu, kto bez pozwolenia opuszcza kraje pruskie, i tym sposobem uchyla się od służby wojskowej. Na mocy tego postanowienia skazał tu niedawno król. sąd obwodowy 23 młodych ludzi ze stanu rzemieślniczego i kupieckiego, którzy wyjazdem do Ameryki uchylili się od służby wojskowej, na karę pieniężną w kwocie 50 talarów.

Mnichów, 16. sierpnia. Jego Mość Król bawarski postanowił na wniosek władz kościelnych i po wysłuchaniu relacji rządów obwodowych, ażeby odnowiony najwyższem postanowieniem z 26. lutego 1838 zakaz, zabraniający młodzieży uczęszczać do szynków i na tańce publiczne, rozciągnięty został także na młodzież wypuszczoną ze szkoły świątecznej, ale obowiązującą jeszcze do uczęszczania na niedzielne nauki religii aż do ukończenia 18 lat wieku.

Koblencya, 18. sierpnia. W ostatni poniedziałek zmówiła się tutejsza czeladź powroźnicza i wypowiedziała robotę majstrom, jeśli nie zgodzą się na podwyższenie ich płacy. Majstrowie zaprosili ją tedy dla ułożenia się na gospodę, ale zamiast nich przybyła policja, uwięziła kilku główniejszych podżegaczy, a mniemanego przywódcę wydalila z miasta. Do dziś jednakże nie powróciła jeszcze czeladź do roboty.

Szwecya.

(Stan zdrowia Króla. — Zgromadzenie skandynawskie. — Wniosek rządowy nieprzyjęty.)

Sztokholm, 18. sierpnia. J. M. Król powraca do zdrowia bardzo powoli, nie tak jak się spodziewano z pierwszych oznak rekonwalescencji. Mimo nadwątlonego zdrowia przepędza Król większą część dnia na wolnem powietrzu, używając kąpeli morskich, które mu znaczną przynoszą ulgę. Nie uchyla się przytem od spraw publicznych, i d. 13. b. m. przewodniczył w posiedzeniu norweskich rady stanu. *Aftondabladet* donosi, że w tym miesiącu odbędzie się w Sztokholmie zgromadzenie, złożone z członków wszystkich trzech państw skandynawskich, aby z wykluczeniem wszelkich celów politycznych naradzić się wspólnie co do niektórych kwestyi ekonomicznych i internacjonalnych.

Złożony z członków czterech stanów prawodawczy wydział sejmiku szwedzkiego odrzucił większością 5 głosów wniosek rządowy, aby znieść karę wygnania za przejście z wiary luterskiej na jakiegokolwiek inne wyznanie.

Rosya.

(Banki miejskie.)

Petersburg, 12. sierpnia. Jedną z najważniejszych uchwał ostatnich czasów jest niezaprzeczenie udzielone miastom upoważnienie zakładając banki na własną rękę i z dość rozległym zakresem działania. Całe rozporządzenie rządowe w tym przedmiocie polega na następujących punktach: Do każdego założenia banku potrzeba najmniej 10.000 rubli kapitału. Każdy bank należyć będzie do departamentu rady miejskiej (dumy) lub innej zastępującej ją zwierzchności. Zarządem banku ma trudnić się dyrektor i dwóch do czterech członków, wybranych z koła kupców miejscowych. Na urząd dyrektora może być wybranym dożywotnie lub na pewien tylko okres czasu któryś z kupców, co najznaczniejszym kapitałem przyczynił się do założenia banku. Co roku winna dyrekcyja banku składać wierne sprawozdanie z swych czynności przed radą miejską. *Izbie Powszechnej pieczy*, polecono czuwać, aby pojedyncze punkta statutu były zawsze ściśle zachowywane. Banki miejskie przyjmować będą na procenta nie tylko wkładki pojedynczych mieszkańców miasta ale także kapitały instytucyj i kas miejskich z wyjątkiem tych tylko, których zarządem trudni się z obowiązku *Izba powszechnej pieczy*. Dalej będą banki wypożyczać na weksle, jeśli przynajmniej jeden z zerantów mieszka w mieście samem, na miejskie grunta i inne pewne hipoteki, na zabezpieczone towary, bilety zakładów kredytowych, złoto, srebro, perły i t. p.

W guberniach i innych ważniejszych miastach z istniejącymi dawniej bankami haudlowemi staną nowo założonym bankom nieco na zawadzie przywileja dawniejsze. Wkładek nad 5000 rubli nie wolno przyjmować chyba za powszechnem porozumieniem się. Bilety bankowe na takie wkładki uchodzą w obec wszystkich urzędów za gotowe pieniądze. Kupiec pierwszej gildyi ma na weksel swój kredyt na cztery tysiące rubli, kupiec drugiej gildyi na 3000 rubli. W ten sposób może weksel z podpisami kupca pierwszej i drugiej gildyi wynosić 7000 rubli. Na zastawy nie wolno przy kapitale 1000 rubli pożyczać więcej jak 5000 rubli. Jeśli kapitał banku wynosi więcej jak 10.000 r. tedy na każde nowo 10.000 r. majątku można wypożyczać o 500 r. więcej.

Księstwa Naddunajskie.

(Szef policyi.)

Bukareszt, 13. sierpnia. Książę Dymitr Grzegorz Ghika, dotychczasowy szef policyi stołecznej, został na własne życzenie uwolniony od tego urzędu, a w miejsce jego został mianowany pułkownik i komendant Konstanty Karadszea szefem policyi.

Grecya.

(Kalergis.)

Z Aten donoszą pod dniem 18. sierpnia: Trudności, jakie stały dotąd na przeszkodzie mianowaniu generała Kalergis posłem greckim w Paryżu, są już uchylone, i Król przyjmował dziś na audyencyi generała.

Azya.

(Szczegóły powstania. — Ustąpienie z Heratu.)

Jak rosło i wzmagalo się powstanie, doniesienia z królestwa Audhy najlepiej je okazują, luboć pojmany król usuwa się publicznem oświadczeniem od wszelkiego spólnictwa z powstańcami. W Feisabad, tem środkowem mieście Audhy, gdzie krwawe starcie się Mahomedanów z Indyanami dało pierwszy powód do połączenia się, nastąpiło dnia 8. czerwca powstanie dwóch pułków: pozwoliły jednak swym oficerom odpłynąć w Goggra. Jeden z pułków zastąpił ich nawet i pozwolił im zabrać z sobą wszelką angielską własność, z wyjątkiem własności publicznej, która do króla Audhy należy. Oficerowie otrzymali nawet łodzie i po 900 realów na podróż z publicznego skarbu. Inaczej postąpili Sypahowie w Bareilly. Oświadczyli się oficerom z swem przywiązaniem, i wzywali nawet, ażeby swe familie sprowadzili z gór, w których były schronione. Tymczasem dnia 1. czerwca podnieśli powstanie tak gwałtowne, że oficerowie, ażeby ocalić życie, musieli uchodzić w góry przez taką okolicę, w której nawet lud wiejski rzucił się do broni; lecz zostają teraz na swem ustroniu w takiej sile, że zapewne niczego obawiać się nie mają. I w Morabad mieli Anglicy czas ocalić się; buntownicy zajęci łupieżstwem zostawili Europejczykom dwie godzin czasu do ucieczki. W Szachdżihanpur zaszły, jak się zdaje, zabójstwa; jednakże większa część Anglików umknęła. — Co się tyczy dalszych przestrzeni kraju, tedy jak pisze *Bombaj Times*, zaszło powstanie w Seagor i w okręgu Nerbudda, z tem wszystkiem wszyscy Europejcy zostawali w głównem jego mieście bezpieczni. Nakoniec w Rohilkand wierny dotychczas pułk poszedł za powszechnym przykładem (w Fatteghur). Według *Bombaj Times* pozwoliły te wojska umknąć swym oficerom; w ucieczce jednak dopuszczono się gwałtów na Europejczykach i zamordowano 132 emigrantów wszelkiej płci i wieku. W Mhowie bronili Europejcy pewnego ufortyfikowanego stanowiska, na którym zapewne będą się trzymać, aż póki odsiecz nie nadejdzie. Z Indore wiadomo tylko, że się zbuntowały dwa pułki Holgara, i prawdopodobnie ruszyły do Delhi, ale książę według wszelkiego podobieństwa uchyla się od powstania. Pendżab jest spokojny. Kilka rozbrojonych tamtejszych pułków prosiło nawet, ażeby je na Delhi prowadzić, lecz tej prośby nie usłuchają. — Następujące podania okazują, że Anglicy oprócz w Delhi i Allahabadzie rozpoczęli także na innych punktach kroki zaczepne, i przysposobieni są do działania przeciw możliwym powstaniom książąt wazalów. Wojska angielskie wyruszyły z Sissa, ażeby trzymać na wodzy kontyngens Gualior (około 1500 ludzi); jedna brygada, a w tej jeden pułk europejski, jeden pułk Nizamu, jeden pułk piechoty Bombajskiej i kawalerja Punah wyruszyły z Malligom, ażeby uspokoić okrąg Nerbudda; trzecia brygada pod generałem Woodburne stała w Aurungabadzie, gdzie powstanie jest przytłumione, ażeby okrąg Nagpuru trzymać na oku i zaimponować wojsku Nizamskiemu. Oprócz nadeszłych już posiłków pod Delhi postępowały tam według ostatnich wiadomości także inne, a między innemi z Kurnohl i Multan. Walki pod Delhi staczało dnia 12., 15., 18., 19., 24. i 27. czerwca. Dnia pierwszego uderzyli buntownicy silnie na stanowiska angielskie i nie ustąpili aż po 2½ godzinnej walce. Dnia 18. zdobyli Anglicy stanowisko, z którego buntownicy Anglików bombardowali; buntownicy, którzy przyszli z Nussirabadu wraz z sześciu działami, dnia 19. uderzyli na Anglików z zaplecza, lecz Anglicy pognali ich z wielką stratą w rozsypkę; dnia 24. staczano długo trwającą walkę tyralierską, do czego okolica miasta ogrodami swemi bardzo jest przydatna. O tych potyczkach donosi pewien list, że buntownicy okazują nadzwyczajną waleczność. Ani wątpić, że obywatele groźbą i namową skłaniają żołnierzy do tych potyczek; jeżeli to prawda, że cholera grasuje w murach miasta, i że racye się zmniejszają, tedy łatwo można pojąć, dlaczego wojska podczas choroby, niedostatku i zniszczenia nie chcą zamykać się w mieście. Według innego doniesienia znajduje się 2000 rannych w mieście, które jest tak przepełnione, że później nadchodzące orszaki buntowników przed bramami koczować muszą. Z tem wszystkim znoszą także i Anglicy cierpienia; według raportu umarło już kilku artylerzystów na cholere. Ostatnie wiadomości urzędowe są z Lahory z 29. Po kilkudniowym wypoczynku odnowili buntownicy znowu swoje zaczepki, lecz zostali odparci i ponieśli wielką stratę przez artylerję angielską. — Według tej samej wiadomości uwolniono także Allahabad od oblężenia. *Bombaj Times* nadmienia: Możemy sobie życzyć szczęścia, że widoczny upadek sprawy buntowników stłumił w nich chęć przybywania w pomoc swym towarzyskom. — Oprócz powyższych działań rozpoczęło także drugie woj-

sko pod generałem Cortland kroki zaczepne, który wyruszył z Haksi i Hissar w 2700 ludzi, poraził buntowników pod Sissah, i według wiadomości z Lahore z 27. donosi o przywróceniu spokoju w tej okolicy; szczegóły nie były jeszcze wiadome.

— Do Konstantynopola nadeszła 15. b. m. wiadomość z **Teheranu**, że pełnomocny minister angielski przy dworze Szacha zajął niezwłocznej ewakuacji miasta Heratu.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Medyolan, 23go sierpnia. Próby jazdy na kolei żelaznej z Treviglio do Bergamo idą pomyślnie.

Paryż, 23. sierpnia. Wczoraj wieczór renta 3%: 67.12 1/2. Na giełdzie nierobiono prawie żadnych interesów.

Wiadomości handlowe.

(Ceny targowe lwowskie.)

Lwów, 26. sierpnia. Dziś sprzedawano na naszym targu męczyzny (82 3/4 \mathcal{H}) po 3r.20kr.; żyta (80 \mathcal{H}) 2r.12kr.; jęczmienia (67 \mathcal{H}) 1r.42k.; owsa (48 \mathcal{H}) 1r.30kr.; hreczki 2r.36kr.; grochu 2r.6k.; kartofli 46kr.; — cetnar siana po 54k.; okłotów 44k. m. k.

Kurs lwowski.

Dnia 26. sierpnia.

	gotówka		towarem	
	złr.	kr.	złr.	kr.
Dukat holenderski mon. konw.	4	45	4	48
Dukat cesarski " "	4	48	4	51
Półimperyj zł. rosyjski " "	8	17	8	20
Rubel srebrny rosyjski " "	1	36	1	37
Talar pruski " "	1	31 1/2	1	33
Polski kurant i pięciolotówka " "	1	12	1	13
Galic. listy zastawne za 100 złr. } bez	81	39	82	3
Galic. obli. g. ind. i indemnizacyjne } kuponów	79	18	79	51
5% Pożyczka narodowa	83	30	84	15

Kurs giełdy wiedeńskiej.

Dnia 24. sierpnia o pierwszej godzinie po południu.

Pożyczka narodowa 5% 84 7/16 — 84 1/2. Pożyczka z r. 1851 S.B. 5% 94 1/2 — 95. Lomb. wen. pożyczki z 5% 95 1/2 — 96. Obligacje długu państwa 5% 82 3/4 — 82 3/4, det. 4 1/2% 72 1/4 — 72 1/2, det. 4% 65 1/4 — 65 1/2, detto 3% 51 — 51 1/2, detto 2 1/2% 41 1/2 — 41 3/4, detto 1% 16 1/2 — 16 3/4. Oblig. Głog. z wypłatą 5% 96. — Detto Oedenburgs. z wypłatą 5% 95 — —. Detto Peszt. 4% 95 — —. Detto Medyol. 4% 94 1/2 — —. Obligacje indemn. niższ. austr. 5% 88 1/2 — 88 3/4, detto węgier. 80 1/2 — 81, detto galic. i siedmiogr. 79 3/4 — 80. detto innych krajów koron. 86 1/2 — 87. Oblig. bank. 2 1/2% 63 1/2 — 64. Pożyczka loter. z r. 1834 333 — 334. Detto z roku 1839 141 3/4 — 142. Detto z r. 1854 109 1/4 — 109 3/4. Renty Como 16 1/2 — 15 3/4.

Galic. list. zastawne 4% 81 — 82. Półn. Oblig. Prior. 5% 86 — 86 1/2. — Głognickie 5% 81 — 81 1/2. Obligacje Dun. żegluga par. 5% 86 — 87. Oblig. Lloyd (w srebrze) 5% 90 — 90 1/2. 3% Prior. obl. tow. rząd. kolei żelazn. po 500 frank. za szt. 107 — 108. Akcje bank. narodowego 988 — 989. Akcje c. k. uprzyw. towarzystwa kred. 218 1/2 — 219. Akcje niż. austr. tow. eskomp. 122 1/4 — 122 1/2. Detto Budzysko-Lincko-Gmundzkiej kol. 231 — 231 1/2. Detto półn. kolei 184 1/2 — 184 5/8. Detto tow. kol. żel. za 500 frank. 264 1/2 — 264 3/4. Detto kolei ces. Eliz. po 200 złr. z wypłatą 3% 100 — 100 1/4. Detto Polud.-północn. niem. komunikacyjnej kol. żel. 102 — 102 1/4. Detto cisiańskiej kolei żel. 100 — 100 1/4. Detto Lomb.-wen. kol. żel. 243 — 243 1/4. Detto Cesarza Franc. Józ. wschod. kol. żel. 187 1/2 — 188. Detto losy tryest. 104 — 104 1/2. Detto tow. żegl. parowej 548 — 549. Detto 13. wydania — —. Detto Lloyd 385 — 390. Peszt. mostu łańcuch. 72 — 73. Akcje młyna parowego wiedeń. 73 — 75. Detto Pressb.-Tyrawskiej 1. wydania 26 — 27. Detto 2. wydania 36 — 37. Esterhazego losy 40 złr. 84 1/2 — 85. Windischgrätz losy

27 3/4 — 28. Waldsteina losy 27 3/4 — 28. Keglevicha losy 14 1/4 — 14 1/2. Ks. Salma losy 42 — 42 1/4. St. Genois 38 1/4 — 38 1/2. Palfego losy 40 1/2 — 40 3/4. Clarego 38 3/4 — 39.

Amsterdam 2 m. 87 — Augsburg Uso 105 t. — Bukareszt 31 T. — Konstantynopol 31 T. — —. Frankfurt 3 m. 104 1/4 t. — Hamburg 2 m. 77. — Liwona 2 m. 103 3/4. — Londyn 3 m. 10 — 10. — Medyolan 2 m. 103 1/4. — Paryż 2 m. 121 3/8. — Cesarz. ważnych dukatów agio 7 3/4. — Napoleonsdor 8 9 — —. — Angielskie Sover. 10 15 — 10 16. — Imperyal Ros. 8 22 — 8 23.

Telegrafowany wiedeński kurs papierów i weksli.

Dnia 26. sierpnia.

Oblig. długu państwa 5% 82 1/4; 4 1/2% —; 4% —; z r. 1850 —. 3% —; 2 1/2% —. Losowane obligacje 5% —. Losy z r. 1834 za 1000 złr. —; z r. 1839 141 7/8. Wied. miejsko bank. —. Węgiers. obl. kamery nadw. —. Akcje bank. 985. Akcje kolei półn. —. Głognickiej kolei żelaznej —. Oedenburgskie —. Budwajskie —. Dunajskiej żegluga parow. —. Lloyd —. Galic. listy zast. w Wiedniu —. Akcje niższ. austr. Towarzystwa eskomp. 200 złr. 616 1/4 złr.

Amsterdam 1. 2 m. —. Augsburg 104 7/8 3 m. Genua 112 l. 2 m. Frankfurt 104 1/4 2 m. Hamburg 76 3/4 2 m. Liwona — 2 m. Londyn 10 — 10 1/2. 2 m. Medyolan —. Marsylia 121 1/2. Paryż 121 3/4. Bukareszt 264 1/2. Konstantynopol 470. Smyrna —. Agio duk. ces. 7 3/8. Pożyczka z r. 1851 5% lit. A. —; lit. B. —. Lomb. —. 5% niż. austr. obl. indemniz. 88 1/2; detto galicyjskie 81. Renty Como —. Pożyczka z r. 1854 —. Pożyczka narodowa 84 1/4. C. k. austr. akcje skarh. kolei żelaz. po 500 fr. 263 1/2 fr. Akcje c. k. uprzyw. zakładu kredyt. 220 1/2. Hypotekar. listy zastawne —. Akcje zachodniej kolei żelaznej 200 3/8.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 26. sierpnia.

PP. Amann, c. k. kapitan od inżyn. z Drohohyca. — Baumann Wilh., c. k. podporuczn. od żand. z Stryja. — Brzeziński Ignacy, c. k. rotm. z Wiednia. — Dobek Konst., z Sarnek. — Komarnicki Bolesł., z Jackowic. — Kal-mucki Baz., ces. ros. oficer, z Rosyi. — Hr. Starzyński Bojow., z Derewni. — Hr. Tyszkiewicz Jerzy, z Rosyi. — Ujejski Bronisł., z Lubczy. — Wiktor Tad., z Świrza. — Wolański Franc., z Rzepińca. — Zimnicki Wikt., z Rosyi.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 26. sierpnia.

PP. Chlebek Franc., c. k. przeł. pow., do Mościsk. — Asmaschew Jan, ases. kol., do Bessarabii. — Antoniewicz Jak., c. k. radca sądu obw. do Złoczowa. — Brzeżany Maur., do Koneczak. — Kronholz Józef, c. k. lekarz, do Kołomyi. — Krajewski Nikazy, do Czech. — Łodziński Hiero. i Neusser Karol, c. k. radca rządu i dyr. polic. do Krakowa. — Orzechowski Walenty, do Kamionki. — Onyszkiewicz Adr., do Złoczowa. — Papara Henryk, do Zubowmo-stów. — Zawadzki Nikodem, do Belzca.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 25. sierpnia.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
7. god. zrana	329.70	+ 9.2°	87.3	zachodni	st.
2. god. popoł.	329.30	+ 15.5°	42.6	"	"
10. god. wiecz.	328.60	+ 11.7°	78.8	"	deszcz

T E A T R.

Dziś: Dramat niem.: „König Richard in Palestina“ oder: „Englands Reichspanier.“

Dziś w Cyrku Renza wielkie przedstawienie.

KRONIKA.

W trębowski powiecie zerwały się z 18. na 19. b. m. tak gwałtownie chmury stroną od Strusowa, na Ruzdwan, Kaptury, Zaścinoce ku lewemu brzegu Seretu, że wszędzie wielką szkodę wyrządziły, a największą w łomach Zaścianockich gdzie miasto Lwów wydobywa płyty kamienne i brusy. Przeszło 52.000 brusów a do 7000 płyt szlufowanych, jak je do trotnarów we Lwowie używają, wyniosła woda, a w miejscu gdzie stały warstwy wypruła nawałnica jamę na 16 sążni w głąb, w szerz na 20. Gwałtowny pęd wody unosił kamienie w Seret, i przewalił rzekę w poprzek tak, że się uformował prawie most kamienny na niej. Nie obliczone są jeszcze szkody na całej rozległości od Strusowa, dopiero wystają zniszczeniu po drodze; widać gościńce i mosty porzywane, w Ruzdwanach wznoszą się przed szkołą stosy kamienia na więcej niż 50 stóp kub., a środkiem ulicy powstała przepaść do nie przebycia. W ustro nie zapędzone, łapią ludzie stodoły, chaty i pasieki, szczęściem nie słychać, ażeby kto z ludzi zginał.

— Następujące ciekawe porównania zestawia statystyka państwa rosyjskiego wydania Roslajski-Petrowskiego przy uniwersytecie w Charkowie: Rosya jest 31 razy tak wielka jak Francya, a 39 razy tak wielka jak Austria, albo jak Anglia i Prusy razem wzięte. Nieuprawnego gruntu jest w Rosyi 20 procent, w Austrii 16, w Anglii 12, w Prusiech 8 1/2, we Francyi 7 1/2 procent całej powierzchni; licząc na mieszkańców, przypada w Rosyi 6 2/5, w Austrii i Prusiech 1 2/5, we Francyi 1 1/4 a w Anglii 3/4 desiatyn urodzajnej ziemi na osobę. Jedna desiatyna (przeszło 4 morgi) wydaje w Anglii przeciętnie 45 ćwiertni (półkorey), w Prusiech 23, we Francyi 20, w Austrii 15, w Rosyi nie wydaje nawet 12. Tak się różni urodzajność ziemi i stopień jej kultury. Przemysłowość tworzy w różnych krajach następującą wartość: w Anglii 172 franków na głowę, we Francyi 110 franków, w Prusiech 104 franki, w Austrii 68 franków, w Rosyi 34 franków. Suma obrotu handlowego wykazuje 128 fr. na głowę

w Anglii, 52 franków we Francyi, 28 franków w Prusiech, 17 franków w Austrii, a 12 franków w Rosyi. Rosya, jakkolwiek najuboższy europejski kraj w komunikacye rzeczne (jak Polska jest najbogatszym), ustępuje także w kanałach tak bardzo, że Anglia (również w komunikacye rzeczne bardzo uboga w porównaniu z Niemcami) ma ich prawie 1/7 mili, Prusy i Austria 1/10 mili, Rosya zaś tylko 1/560 mili na kwadratową milę powierzchni. Anglia ma przeszło 2000 mil kolei żelaznych, Francya przeszło 700, Prusy 400, Rosya około 100. Śmiertelność w Rosyi jest nadzwyczaj wielka, zwłaszcza że na 26 osób rocznie jedna umiera. Rosyan wyznania greckiego umiera 45 część przed 15tym rokiem życia, podczas gdy równocześnie między 1000 przypadkami śmierci znajduje się tylko 116 starców. W Prusiech przypada na tę samą liczbę 193, we Francyi 214, w Anglii 270. Z uczniów przypada w Prusiech jeden na 6 7/10 mieszkańców, w Anglii jeden na 9, we Francyi na 11, w Austrii na 14, w Rosyi na 132. We Francyi i w Prusiech przypada jedna nowa książka na 7000 mieszkańców, w Austrii na 14.000, w Anglii na 21.000, w Rosyi na 58.000. W Rosyi natomiast przypada jeden zbrodniarz na 1380 mieszkańców, w Austrii na 652, we Francyi na 585, w Prusiech na 449, w Anglii na 375. Jednak należy przytem mieć na względzie i mniejszy zakres działania i mniejszą czynność sądów rosyjskich. Następnie w Prusiech przypada jeden kościół na 1060 mieszkańców, w Rosyi na 1360, w Anglii na 1414, w Austrii na 1820; w Rosyi jeden ksiądz na 370, w Austrii na 450, we Francyi na 460, w Prusiech na 1228, w Anglii na 1250.

— Dziecię, które skradł niedawno w Berlinie sztukmistrz gymnastyczny, zostało już odszukane. Jak donoszą z Kwidzina, odebrał je w pobliżu Stuhm pewien żandarm tamtejszy i otrzymał już wyznaczoną na odszukanie tego dziecica nagrodę w kwocie 300 talarów.